

Viisi myyttiä pakkauksista

Pakkaukset ovat usein parjattu paha. Niihin liittyvää keskustelua dominoi pakkausmateriaalit, ja etenkin muovi. Monesti pakkauksen tärkein tehtävä tuotteen suojaamisessa jää taka-alalle. Pakkauksiin liittyviä myyttejä kumoavat K-ryhmän päivittäistavarakaupan vastuullisuusjohtaja Timo Jäske ja VTT:n tutkimusprofessori Ali Harlin.

Myytti 1: Pakkaus on turha

Tuotteita ei pakata suotta - pakkauksen ensisijainen ja tärkein tehtävä on suojata tuotetta. Esimerkiksi elintarvikkeiden kohdalla oikeanlainen pakkaus suojaa tuotetta niin, että se säilyy laadukkaana syötäväksi asti, sillä ruokahävikki on pakkausta huomattavasti suurempi ympäristöhaitta. K-ryhmässä pakkaukset suunnitellaan kokonaisympäristövaikutus huomioiden siten, että käytettävän pakkausmateriaalin määrä minimoidaan, mutta säilytetään pakkauksen perustehtävät ja minimoidaan hävikki.

Myytti 2: Pakkaukset muodostavat suuren osan ruoan ilmastovaikutuksista

Kuluttajat usein ajattelevat, että ruoan ilmastovaikutukset syntyvät pakkauksesta ja kuljetuksesta. Todellisuudessa pakkauksen osuus ruoan ilmastovaikutuksista on kuitenkin erittäin pieni, useimmiten vain muutaman prosentin luokkaa. Ruoan osalta suurempi merkitys on hävikillä, eli mikä osa pilaantuu tai päätyy roskakoriin. Esimerkiksi jos 300 gramman kinkkupaketista jää yksi siivu syömättä, se aiheuttaa suuremman ympäristöhaitan kuin itse leikkelepaketti*.

Myytti 3: Biopohjainen pakkaus on aina ympäristöystävällisempi vaihtoehto

K-ryhmän kyselytutkimuksesta** selvisi, että biopohjaiset pakkaukset koetaan ympäristöystävällisimmäksi pakkausvaihtoehdoksi, kun taas muovi on saanut pahiksen maineen. Usein ajatellaan, että tiettyjä pakkausmateriaaleja välttelemällä voidaan tehdä ympäristöystävällisempiä valintoja. Biopohjainen pakkaus ei kuitenkaan automaattisesti ole ympäristöystävällisempi vaihtoehto. Pakkausratkaisu on järjestelmä, jossa materiaalin valintaan vaikuttaa olennaisesti pakattavan tuotteen ominaisuudet - esimerkiksi kosteiden ja herkkien elintarvikkeiden kohdalla muovin käyttö on edelleen usein perusteltua.

Myytti 4: Biopohjainen pakkaus on aina biohajoava ja se maatu luonnossa

Biopohjaisuus, biohajoavuus ja kompostoitavuus menevät usein sekaisin keskenään, vaikka todellisuudessa ne eivät ole toisistaan riippuvaisia. Biopohjainen pakkaus ei välttämättä ole biohajoava – K-ryhmän kyselytutkimuksen mukaan tämä ei ole selvää suurimmalle osalle kuluttajista. Esimerkiksi perinteisiä muoveja voidaan valmistaa biopohjaisista raaka-aineista, jolloin niiden ominaisuudet eivät poikkea fossiilisista. Toinen harhaluulo liittyy siihen, että biohajoava tai kompostoitava pakkaus maatu luonnossa. On erittäin tärkeää muistaa, ettei mikään pakkaus – edes kompostoitava – kuulu luontoon.

Myytti 5: Pakkausten lajittelu on vaikeaa

K-ryhmä haluaa tehdä pakkausten lajittelusta mahdollisimman helppoa kuluttajille, jotta pakkaukset päätyisivät kotitalouksista kierrätykseen asti. Siksi kaikkiin yli 3000 Pirkka, Pirkka Parhaat ja K-Menu -tuotteiden pakkauksiin lisätään selkokieliset lajitteluohjeet korvaamaan kuvalliset materiaalimerkit. On tärkeää muistaa, että ihan jokainen meistä voi minimoida pakkausten ympäristökuormitusta lajittelemalla oikein – kotitalouksien roskat ovat nimittäin arvokasta raaka-ainetta uusille tuotteille. Lajittelussa ei pidä pelätä virhettä, vaan on tärkeää palauttaa materiaalit rohkeasti käyttöön.

*Luonnonvarakeskus

**Tiedonkeruu toteutettiin K-ryhmän asiakasyhteisö K-Kylässä syyskuussa 2021. Kyselytutkimukseen vastasi 1237 kuluttajaa ympäri Suomea.